UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Si certum petatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

Recuſans iuramentum, licet cauſas non allegauerit, poteſt tamē illas in cauſa appellationis allegare.
6 Qui non vult iurare non cogitur cauſam dicere.
8 Qui vicit in prima cauſa, ſi perdat in cauſa appellationis, ex nouis probationibus, non condemnatur in expenſis, alias ſecus.

§. Sed iuramento. Si cā deciditur ſacramento delato, preſtito, vel recu
a ſato, non eſt locus appellationi,[a] ſed qñ poteſt ꝓuocari procedit
eo ordine, qui hac lege inſerit. h. d. ⁊ eſt notabilis iſte caſus, ⁊ alij in
1 hac lege poſiti, qui nō ſunt alibi. ¶ No. primo † ꝙ ille, qui defert iu
b ramentū ſiue iuret, ſiue referat, non pōt appellare.[b] ¶ No. ſecundo
2 ꝙ ille, cui defertur, cogitur iurare, vel referre, vel † ſi vult pōt recuſa
re ex cauſa. Ita debet intelligi iſte tex. ⁊ ſic nō corrigitur l. manife
3 ſte. ff. eo. ¶ † No. tertio, ꝙ quando quis recuſat iuramentū abſqꝫ le
gitima cā, iudex pōt habere eum pro conuicto, quaſi ipſe alteri
parti retulerit iuramentum, ⁊ ei remiſerit, ⁊ hoc habet locum ſiue
ſit iuramentum deciſiuum totius, ſiue ſit iuramentū deciſiuum alicuius partis, vt puta ſup aliquali poſitione, vide tex. qui dicit ibi,
4 ⁊ ita cetera ſentētie capitula. ¶ No. ex hac lege ꝙ † ille, qui recuſat
iurare, licet cauſas quare noluerit iurare non allegauerit corā pri
mo iudice, tamē eas poterit allegare coram iudice appellationis,
ſecundum quod gl. intellexit, vide tex. in ver. ipſe autem, ⁊ vide gl.
ſuper verbo atteſtetur, ⁊ glo. ſuper verbo, auxilium. ¶ Op. ff. eo. l.
c manifeſte.[c] Dicunt quidam, quod illa lex hodie corrigitur, qꝛ indi
ſtincte hodie poteſt iuramentum recuſari ſine cauſa. Alij dicunt
5 contra, † ⁊ veritas eſt, qꝛ ſine cauſa non poteſt recuſari, vt hic dicit
tex. Hoc etiam apparet, qꝛ ſi ſine cauſa recuſat, poteſt haberi pro
6 conuicto. † In hoc tamen eſt aduertendum qꝛ non cogitur cau
ſam dicere, quando non vult iurare. ¶ Quero de quo iuramento
loquitur lex iſta. Reſpon. quedam gloſſella dicit quod refertur ad
7 iuramentum neceſſarium tantum. Hoc eſt falſum, † qꝛ tex. in verſ.
ſin autem, ⁊c. expreſſe loquitur de iuramento voluntario, vel iudi
d ciali. ¶ Quero, quid vult dicere tex. ibi,[d] neqꝫ periurij neqꝫ iuſti di
ſpendij. Gl. dicit multum notabiliter, quod neuter neutri condem
8 natur in expenſis. Vide gl. ſuper ver. diſpendij quam not. † Ex hac
glo. dicunt quidam quod ille, qui vicit in prima cauſa, ſi in cā ap
e pellationis ſuccumbit, nunquam damnatur in expenſis.[e] quod de
bes intelligere verum, quando in cauſa appellationis ſuccumbit
ex nouis probationibus, ita loquitur hic, ſecus ſi ex primis actis
ſuccumbit, vel apparet prima ſententia manifeſte iniqua. Ita not.
Io. an. in d. c. iuris ignorantia. de reg. iur. lib. vj. per Inn. extra de
dolo, ⁊ contu. c. finem. Dixi tibi, vt videtur mihi. ſ. de iud. l. propeſ
randum. §. ſin autem aliter, ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Locus appellationi. Vide Bar. in l. in actionib. in fi. q. de in lit. iuran.

b ALEX. ¶ Appellare. Ex iſto tex. dicas qꝺ ſi cauſa committitur ex partium conſenſu, conſilio ſapientis, ⁊ ſententia fuerit lata vigore conſilij quod pars non poterit appellare. Sed contrariū tenet Bal. in l. j. §. j. in fi. ⁊ in l. ex conſenſu de app. Et dicebat Bal. ꝙ hic erat tex. melior de iure. Vide omnino Bart. in l. ſi conuenerit. de re iudicata.

c ALEX. ¶ Manifeſte. Per cano. extra eod. c. fi.

d ALEX. ¶ Tex. ibi. Et hic no. tex. ſecundum Bald. qꝺ iudex non poteſt cogere quem iurare, ſed dicitur habere ipſum pro cōuicto. Ibidem adde Bar. in d. §. ſi autem alteruter. Adde pulchrum dictum Bar. in l. ſi pignore. j. de pigno. actio.

e ALEX. ¶ In expenſis. Quid autem ſi fuerit in interlocutoria ſententia condemnatus in expenſis, ⁊ in diffinitiua obtinuit, vide no. Bar. l. ſi pignore. in fi. ff. de pig. act. ⁊ vide no. Bal. in auth. generaliter. C. de epiſ. ⁊ cle. de eo qui habet iuſtam cauſam litigandi in vno articulo ⁊ obtinet in alio, ideo dicit Bal. in §. proxi. ꝙ ſi quis dicit in vno c. in expenſis, ſtatim debeat refici non expectata diffinitiua. adde gloſſ. hic, vide Bal. in l. j. j. de ſen. que ſine certa quantitate.

a **§. His de preſentibus.** [a] Iſte eſt notabil. §. ⁊ ponit valde pulcher
1 rimam practicam. ¶ No. primo † qꝺ iudex poteſt procuratori ſta
tuere terminum ad faciendum comparere principalem qꝺ veniat
2 ad iurandum, vel reſpondendum poſitionib. ¶ Not. ſecundo † qꝺ
quando iuramentū committitur in abſentia, hoc oportet fieri ſub
b fide geſtorum[b]. hoc eſt, qꝺ iudex, corā quo cauſa agitur, ſcribat iu
dici illius loci, vbi pars degit, vt ſi coram eo iuretur, remittantur
c acta[c] ad iudicem cauſe principalis. ¶ No. tertio † qꝺ quando iura
3 mentum committitur in abſentia, debet ſtatui terminus parti, vt
ad illum locum compareat ad videndum iurare partē, vel teſtes,
4 ⁊c. ¶ No. quarto † cuiꝰ expēſis[d] hoc debeat fieri, hoc eſt in arbitrio
d iudicis. ¶ No. † quinto qꝺ pendēte dilatione ſuper vno c. non im
5 peditur[e] iudicis officium ſuper alijs capitulis, non preiudicialib.
e quod perpetuo tenementi, ⁊c.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ His de preſentib. Et per hunc text. dicit hic Bal. probari quod iuramentum veritatis delatum domino, non poteſt per procuratorem preſtari de iure ciuili. etiam ſi haberet ſpeciale mandatum De quo omnino vide que ſcripſi in l. qui bona. §. ſi alieno. ff. de dam. infec. ⁊ vide Sali. hic, quid ſi dominus eſſet in loco adeo longe, quod ad eum mitti non poterit.

b ALEX. ¶ Fide geſtorum. Vide Bar. in l. ad egregias. ff. eo. text. cum gl. c. conſtitutus, de fideiuſ. ⁊ ibi gl. quod in cauſa criminali teſtes debent remitti ad iudicem cauſe, ⁊ gl. in c. teſtes. in q. ix. Contrarium ſenſit gl. in c. Romana. §. contrahentes poſt Io. Mo. de for. comp. lib. vj. per Domi. Abb. in c. cum cauſam. de teſti. ⁊ quod no. in l. ſi quando. C. de teſti.

c ALEX. ¶ Remittant̄ acta. Vide Bar. ī l. ſi poſtulauerit. ff. de adul.

d ALEX. ¶ Cuius expenſis. In hoc cuius expenſis debeant fieri, vide que dixi poſt Bar. in l. ad egregias. de iureiur. ⁊ Bal. ⁊ Salic. ibi etiam querit, quid de reſpondente poſitionibus, qui eſt dominus, ⁊ de materia vide que dixi poſt Bar. in l. quoniam. ⁊ in l. ſi quādo. j. de teſta. ⁊ Ro. in l. accuſare. §. ſi. ff. ad Treb. ⁊ vide omnino gl. ⁊ ibi Bar. in l. ij. §. defendi. ff. quib. ex cauſ. in poſ. ea. ⁊ Io. An. in rubr. extra de iur. calum.

e ALEX. ¶ Non impeditur. Et no. Bar. in l. ſi. ff. de ferijs. ⁊ in l. ij. de re iud. ⁊ in l. ſiue pars. C. de dil. ⁊ quod no. Bart. in l. iij. de app. reci.

LEX XIII.

2 ☞ Scholaris quod non ſit in matricula, probatur ex diſpoſitione matricule.
3 Quē nō ſoluiſſe collectā, probat̄, ſi in libro ſoluentiū non reperitur.

Cum quis. Iuramentū retractatur pretextu te
ſtamēti de nouo reperti. h. d. vide tex.
ibi circa prin. ibi poſtea autem manifeſtū nihil ei, ⁊c. Que
a ro, quomodo [a] poteſt iſta negatiua probari, nihil fuiſſe ei relictum.
Gl. dicit per ſcripturam teſtamenti, nō per teſtes, Alij dicunt etiā
b per teſtes[b], ⁊ iſtud puto verum. ¶ No. ergo † primo, quod per ſcri
1 pturam probaretur negatiua[c] hoc modo inſpecto teſtamento non
c reperitur ibi Titio legatum, ergo non eſt legatum. Facit, † ad pro
3 bandum quod ſcholaris non ſit in matricula, probatur per inſpe
2 ctionem † matricule. facit etiam ad probandum, quod aliquis non
ſoluit collectam, quia inſpecto libro ſoluentium collectam, non reperitur ibi. ⁊ valet ad multa. Simile poteſt probari per teſtes, qui dicunt ſe interfuiſſe teſtamento, ⁊ tunc non fuiſſe relictum.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Quero quomodo. vide Soci. conſi. clix.

b ALEX. ¶ Per teſtes. ⁊ ex hoc concludit Pau. de Ca. in conſi. ꝙ inc. in Chriſti nomine amen. pro euidentia eius quod queritur, ⁊c. ꝙ acta poſſunt per teſtes probari, etiā ſi nulla ſcriptura reperiat̄.

c ALEX. ¶ Probaretur negatiua. De modo probandi negatiuā, adde ꝙ no. gl. ⁊ Bar. ſ. de erro. aduo. l. errores. ⁊ qꝺ no. gl. in l. eos. de offi. magiſt. tex. ⁊ ibi Bar. in l. cum quis. C. de vſuf. hic no. ⁊ adde Bar. in l. Titie textores. de le. j. ⁊ Bal. in l. iuſtum. C. de eden. ⁊ tex. ⁊ Bar. in l. cū teſt. j. de teſt. manu. ⁊ Bal. in l. hi qui ad ciuilia. de app.

Si certum petatur. Rubrica II.

LEX I.

Neque equam. Heredes tenentur ad debita pro portionibꝰ, hereditarijs, nullo reſpectu habito ad prelegata. h. d. iſta lex, ⁊c.

LEX II.

Quamuis. Ex mutuo rei aliene, naſcitur nobis actio, ſi fuerimus ſtipulati, que poterit cedi domino. h. d. ¶ Op. de l. ij. §. appellata. ff. eo. So. Hic mutuum fuit reconciliatum ſtipulatione. Querit gl. an iſta ſtipulatio impediat actionem oriri ex numeratione. Gl. plene examinat in l. certi condictio. §. quoniam. ff. eo. Cy. refert hic. Tetigi in l. ſi ita fuero ſtipulatus. ⁊ in l. eum enim. ff. de nouat. ¶ Quero, quid ſi pecuniam alienam, quam dedi mutuo, ⁊ ſum ſtipulatus, dominus repetat. Item quid ſi dominus non repetat, nec ego ſu ſtipulatus, ⁊ ille non vult conſumere: Iſtas queſtiones format hic glo. ⁊ de verbo ad verbum eas ponit in l. nam ⁊ ſi fur. ff. eo. Dic, vt in gl. ⁊ ibi plene examinabimus.

LEX III.

Eos qui. Ubi quis exercet officiū nō poteſt exercere fenus. hoc dicit Videbitis in l. principalibus. ff. eod. ⁊c.

1 ☞ Alteri per alterum in mutuo, ⁊ in indebito propter pecuniam queritur.
2 Expreſſa reprobatio actus facti nomine meo, quādo requiratur.
3 Ex contractu alterius meo nomine celebrato, ſi ratum nō habeo, gerenti queritur actio vtilis.

LEX IIII.

SI abſentis. Subtilis lex eſt iſta. Si pecunia aliena abſentis domini noie mutuetur, ei queritur actio, ꝙ ſi ratum nō habet, mutuāti cedere cogitur, alias vtilis ei competit. h.d. ¶ Op. alteri per alterū non poteſt queri actio, vt l. ſtipulatio iſta. §. alteri. de verb. ob. So.
1 Fallit in mutuo, † ⁊ etiam in indebito, propter ſingularia precepta pecunie, vt hic, ⁊ l. certi condictio. §. ſi nummos. ⁊ l. ſingularia. ff. eod. j. de cond. inde. l. ſi per ignorantiam. ¶ Item opp. qđ huic non potuerit queri actio, cum ratum non habuerit, ergo negotium ad eū non pertinet, vt l. ſi pupilli. alias. Item ſi cum putaui. §. item queritur. ff. de nego. geſt. Sol. Dicunt quidam, quod hic primo habuit ratum, poſtea non vult habere ratum, per reſtitutionem in integrum, vnde actio iam erat ſibi queſita. Iſtud licet in ſe ſit verum, tamen eſt diuinare. Dicas ergo quod ei abſenti, ⁊ ignoranti, ⁊ ratum non habenti, queritur actio ipſo iure, vt hic. Nec obſtat §. itē queritur, q2 hic eſt negotium ſuum quodammodo ipſo geſtu, vel re ipſa, ideo pertinet ad eum non expectata ratihabitione, vel verius dicas quod hoc eſt ſpeciale propter ſingularia precepta pecunie mutuate, vt §. dixi. ¶ Quero dicitur hic, reprobato nomine, qualiter reprobat iſtud nomen? Dicunt quidam, petendo reſtitui in integrum: ſed, vt dixi, iſtud eſt diuinare. Alij dicunt qđ reprobat expreſſe dicendo, nolo agere. ⁊ iſta eſt vera, vt ſtatim dicā tibi. Alij dicunt quod tacendo eo ipſo quod non habet ratum, videtur reprobare, quod glo. noſtre non placet. Et ſic remanet vera precedens, quod requiritur reprobatio expreſſa. Pro hoc facit l. ſi filius. ff. ad Macedo. ⁊ quod no. in l. quo enim. §. j. ff. rem ratā ha. ſecundum gloſſellam Rogerij, qui dicit non reprobare, ratihabitioni par eſt. Sed contra iſtam glo. facit l. procurator ad exhibendum. §. fi. ⁊ l. quo enim. §. j. ff. rem ratam hab. Sol. † Quandoqꝫ ali-
2 quid eſt factum nomine meo, per ꝙ mihi queritur, vel alius mihi obligatur, tūc non improbare eſt approbare. Requiritur ergo expreſſa reprobatio: ita debet intelligi hec lex cū ſua gl. ideo enim dicit text. reprobato nomine, quaſi expreſſa reprobatio requiratur. Si vero eſt factū aliquid meo nomine, per quod mihi preiudicatur, tunc non eſt neceſſaria expreſſa reprobatio, ſed qui non approbat, reprobat, vt legibus contrarijs. Fallit in caſu. d. l. ſi filius. ad Maced. Dixi plene in d. l. quo enim. §. j. Gl. format vnam queſtionem, quam dic, vt in ea, ⁊ tene vltimam ſol. ¶ Vltimo not. † ⁊ tene
3 menti tex. qđ ex contractu alterius nomine celebrato, ſi ille ratum
a non haberet gerenti competit vtilis[a] in eo qđ ad illum contrahentem peruenit. Concordantie ſunt in glo.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Competit vtilis. Et intellige cum omnibus qualitatibus, ⁊ conditionibus coherentibus perſone tertij, vt ſingu. declarat Bar. in l. fundum. ff. de actio. empt.

LEX V.

1 ☞ Quando pecunia ad vnum de voluntate alterius peruenit, fictione iuris dicuntur plures numerationes.
2 Exceptio non numerate pecunie limitata tempore, non habet locum in contractibus non celebratis in ſcriptis.

SI non ſinguli. Ex contractu mutui quis non tenetur vltra illud qđ ad eum peruenit, niſi plurium reorū conſtitutio, vel interceſſio, vel biēnij curſus interuenerit. h.d. Diuiditur in duas partes. Primo, quando pecunia fuit numerata ⁊ confeſſata. Secūdo quando fuit numerata, ſed fuit confeſſatum aliud pro ea. Secūda ibi, ac multo magis. ¶ Opp. quod numeratione duo rei non poſſunt conſtitui. cū vna pecunia non poſſit ad plures peruenire inſo-
1 lidū, vt l. ſi vt certo. §. ſi duobus. ff. cōmoda. Glo. ſoluit † optime, fictione iuris videtur ad vtrūqꝫ perueniſſe, cū ad vnum de volūtate alterius peruenerit. Iſta eſt vera, licet Vltramon. contra. Plene dixi in l. eadem. in prin. de duo. re. ¶ Item oppo. excep. non nu. pe. poteſt opponi intra biennium tantum, quando contractus eſt celebratus in ſcriptis, vt l. in contractib. j. de non nu. pec. ſed hic non proponitur interceſſiſſe ſcriptura, ergo, ⁊c. Sol. vt in glo. que dicit,
2 ꝙ hec ſcriptura interceſſit. Vide gl. ⁊ tene menti, que tenet † qđ exceptio non nu. pe. limitata tēpore, non habet locum in contractib. non celebratis in ſcriptis. Gul. de Cug. tractat in l. qui pecu. ſi cer. pet. Dicam vobis in l. ſi ex cautione. ⁊ l. in contractib. j. de non nu. pe. ¶ Opp. dicitur hic, qđ ſcriptum fuit oleū ſuſceptum, ergo per inſtrumentum probatur oleum numeratū, ergo non pōt obijci exceptio non nu. pe. Gl. ſoluit duob. mod. Primo, quod hic erat pri-
3 uata ſcriptura. ¶ Not. iſtam ſo. † ⁊ ſic habes quod diſtinctio glo. in lege ſi ex cautione. que dicit, aut inſtrumentum dicit quod quis confitetur, aut dicit quod fuit facta numeratio, non habet locum
a in priuata ſcriptura.[a] Idem not. infra, de do. cau. non num. l. fin. in prima gloſſella quod tene menti. Alij dicunt ꝙ hic loquitur etiam in publico inſtrumento, ⁊ quod hic dicit, ſuſceptum, debet intelligi quod partes confitebantur hic ꝙ notarius hoc aſſerit in inſtru-
4 mento. Secundum hoc videtur velle iſta gl. † ſi notarius diceret in inſtrumento ⁊ hoc fecit pro cētum florenis ſibi datis, ⁊ ſolutis, ⁊c. ⁊ poſtea probaretur quod illo tempore nō interuenit numeratio, inſtrumentum eſſet falſum, quod an ſit verum, non dicam modo. dom. Ja. Bu. dſputauit de hoc vnam queſtionem. Tangam j. de non nu. pe. l. ſi ex cautione. not. ⁊ tene menti glo. iſtam.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ In priuata ſcriptura. Et iſtud idē tenet Pau. de Caſt. in conſi. l. quem vide, quia Bar. recitat contrarium, ⁊c.

LEX VI.

1 ☞ Exceptio ſimulationis dicitur, quando obligatio eſt facta ob cauſam non veram vel fictam.
3 Debitum ex vna cauſa, poteſt conuerti in debitum ex alia cauſa.

SI ex pretio. Iſta eſt bona lex. Debitum ex cauſa poteſt conuerti in aliam ſtipulationem, nō pacto nudo, ex interuallo oppoſito, ſecus ſi in continenti. hoc dicit. hec l. ⁊ l. ſi pro mutua. j. eo. ¶ Oppo. ad l. ſi pretio. de l. ſingularia. ff. eo. Solu. Ibi pecunia debita ex vna cauſa erat ſolutioni parata, vnde nuda conuentione in cauſam mutui poteſt conuerti. vt ibi not. Sed ſi non eſſet parata ſolutioni, diſtingue aut vis cōuertere in cauſam mutui per ſtipulationem, aut pacto nudo, ⁊ ſi pacto nudo, aut incontinēti aut ex interuallo, vt iſtis legibus. Ex hoc habes, ſtatuto ciuitatis huius cauetur ꝙ cōtra inſtrumentū confeſſionatum, ſeu guarentigionatū, poſſit opponi ex-
a ceptio ſimulationis.[a] Dico ⁊ ita de facto obtinui, † ꝙ illa dicitur
1 exceptio ſimulationis, quādo promiſſio eſt facta ſimulate ob cauſam non veram, vel nō iuſtam. Ita loquitur tit. plus valere ꝙ agi-
2 tur l. j. j. de condi. ob. turp. cau. quaſi † dicat quando debitum in veritate eſt ex vna cauſa licet in inſtrumento confiteatur, vt debitum ex alia cauſa, non dicitur inſtrumentum ſimulatum, quia obliga-
3 tionis ſubſtantia non deficit, vt hic dicit text. Et debitum † ex vna cauſa poteſt conuerti in debitum ex alia cauſa. Tene menti, ⁊c.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Simulationis. Adde. Bal. §. de poſtul. l. ſi ſub ſpecie. ⁊ vide Bar. late in conſi. l. xv. inci. Pet. Nicole, in j. vol. ⁊ ꝙ not. Bar. in l. Lucius. ff. depoſi. ⁊ Bar. in l. emptor. de aqua plu. arcē. ⁊ Bal. poſt Bart. in d. l. ſi ſub ſpecie. an exceptio non nu. pec. ſit exceptio ſimulationis.

LEX VII.

NOn vnde. Vtrum ille qui agit certi cōdictione ex mutuo debeat probare pecuniam mutuatam fuiſſe ſuam propriam. Hic tex. videtur quod ſic. Certe ſi pecunia cōſumpta eſt, non eſt dubium quod non debet probare, quia etiam ſi fuiſſet aliena, mutuum eſſet reconciliatum conſumptione. Sed ſi non eſſet conſumpta, de hoc ſunt opi. tāgitur in l. nam, ⁊ ſi far. ff. eo. ⁊ ibi Deo duce dicemus, ⁊c.

LEX IX.

1 ☞ Vnus ex pluribus ſocijs vnius mercantie, non poteſt agere inſolidum pro rebus ſocietatis, ſine mandato.

CVm te. Si plures ſimul mutuant, quilibet agit pro parte, niſi actū fuerit, vt eſſent duo rei credendi vel alteri ab altero eſſet mandatum. hoc dicit. ¶ Not. quod duo rei credendi poſſunt conſtitui, de duo. reis debendi non eſt dubium, vt vidiſtis in l. ſi non ſinguli. §. eod. ⁊ l. pen. j. de duo. re. ⁊ l. ead. ff. de duob. reis. Facit iſta lex quod
1 † ſi plures ſunt ſocij vnius mercantie, quod vnus non poteſt agere inſolidum pro reb. ſocietatis, niſi habeat mandatum ab alijs. dixi plene in materia de duob. reis optime facit ff. de exerci. l. j. in fi. cum legib. ſequentibus.

LEX X.

a **EO quod**[a] Plures vno inſtrumento poſſunt obligari. Item vnum debitū in aliud poteſt per ſtipulationem conuerti. hoc dicit. An autem plures debitores vno libello poſſint conueniri, dixi ⁊ in materia de duobus reis. l. iij. in fi. Tetigi in l. Supra iter. §. Laſius. ff. de aqua plu. arcend.

ADDITIO.

a POMA. ¶ Eo quod. Vide ſimilem text. ⁊ ibi Bald. ⁊ Paul. Caſtr. ⁊ doct. in l. licet. §. de pactis.

LE

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

LEX XI.

Incendium. [a] Caſus fortuitus nõ liberat [b] debitorem quãtitatis vel generis, hoc dicit. ❡Oppo.de l.quod te.ff.eod.Sol. Ibi loquitur in debitore ſpeciei, ſecus in debitore quantitatis. Item quod hic dicit [c] de debitore quantitatis fallit quando quãtitas debetur reſpectu certe ſpeciei, vt ff.de noxali.in l.electio. §.ſi is.de pe.l.queſitum.in princ.ꝛ j.de iure emphy.l.j.ꝛc.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ❡Incendium. Limita iſtam regulam niſi caſus fortuitus contingeret propter perſonam creditoris, ꝛ eius reſpectu. Vide Com.conſi.clxxxv.incip.ſer Laurentius.ꝛ alia que ad Bar. in l.creditor.ff.de ſolutionibus.

b ALEX. ❡Non liberat. Vide per Angel.ꝛ Moder.in l.ſi ex legati.de verb.oblig.

c POMA. ❡Quod hic dicit. Limita iſtum text.nota.quem extollit Paul.de Caſtr.in l.Titius.de preſcrip.verb. Rationem attigi ibi ad Bart.ꝛ ſequitur in l.ſi ex legati cauſa.ff.de verb.oblig.ad finem.ꝛ Iaſ.in l.Titius.in ij.notabili.ff.de preſcrip.verb.

LEX XII.

Si in rem. Qui pro alio ſoluit, poteſt ab eo repetere, hoc dicit, ꝛc.

LEX XIII.

Etiam qui. Inſpicitur cuius contẽplatione quis mutuet, non cuius contemplatione quis accipiat, hoc dicit. Materia huius legis eſt plene in l.ſi pupilli.alias.l.item ſi putauerit.§.j.de neg.geſt.

LEX XIIII.

Neque. Subſcriptio vt teſtis non obligat eum, qui neque accipit, neque ſtipulanti promiſit, hoc dicit.

LEX XV.

Non aduerſus. Creditor non poteſt cogi a debitore, vt eo dimiſſo agat contra debitorem debitoris, hoc dicit.

LEX XVI.

Quiſquis. Iudices in prouincia in qua iudicãt fenus exercere non poſſunt, ꝛ qui pecuniam pro honore dat, exilij pena punitur, hoc dicit.

LEX XVII.

Super chirographarijs. Si cõtract⁹ excedit ſummam quinquaginta librarum auri, tres teſtes debent adhiberi in inſtrumento obligationis, hoc dicit. ❡Opp. j.de teſt.l.teſtium. Dic vt ibi. Iſta lex recipit limitationem authen. ſed nouo iure, quam vide, ꝛc.

AVTHENT.

1 ☞ Quot teſtes requirantur in inſtrumentis.
2 Notarius, connumeratur in numero trium teſtium.
3 Comparatio inſtrumenti, ad quod inſtrumentum fiat.
4 Contractus in ſcriptis celebratur quando hoc agitur.

Sed nouo iure. [a] Circa legem noſtrã ſunt querenda tria, que tanguntur hic per gloſ. † Primo queritur, quot teſtes requirantur in inſtrumentis. Gloſ. tua diſtinguit vtrum contractus fiat ſuper minori ſumma libre auri, vel maiori. Primo caſu ſufficiunt duo teſtes ad plenam probationem, non diſtincto vtrum in ſcriptis, vel ſine ſcriptis, in ciuitate, vel extra, ab imperito literarum, vel non, vt in authen.de fide inſtrumen.§.fin. Secundo caſu, aut contrahit imperitus literarum in ſcriptis, ꝛ in ciuitate, ꝛ requiruntur quinque teſtes qui omnes debent ſubſcribere cum ipſo contrahente, vel alius pro contrahente ſubſcribere, vt in hac authen. Dices tu quomodo poteſt contrahens ſe ſubſcribere, cum ponas eum imperitum literarum. Reſpon. imperitum literarum intellige ſecundum Odof. illum, qui nullas ſcit literas, vel ſcit modicum, vt iſti mercatores, qui neſciunt ſcribere, niſi in vulgari. Si vero contractus celebratur ſine ſcriptis, tunc requiruntur tres teſtes. Idem ſi contractus celebratur a perito literarum. Ita dicit gloſſ. vt in authen.de fide inſtrumen.§.ij.ꝛ §.ſed ꝛ ſi inſtrumenta. quod eſt multum notandum, vt ſemper aduertatis, ſi inſtrumentũ excedit ſummam centum florenorum, requiruntur in eo tres teſtes, ſecundum gl. Hoc etiam tenebat Odof. Alij dicunt quod iſto caſu ſufficiunt duo teſtes, ꝛ hoc tenebat Iaco.de Bel. ꝛ hoc ſi inſtrumentum eſt publicum. Nec obſtat.d.§.ij.ꝛ §.ſed ꝛ ſi inſtrumẽta. quia ibi loquitur, quando erat priuata ſcriptura, ꝛ quis volebat ad eam facere comparationem, ꝛ do. Cyn. hic hoc non firmat, licet tangat Spec. in titu.de teſte.§.reſtat de numero. videtur tenere quod duo teſtes
1 † ſufficiant, do. Ioan. And. in c.pluralis locutio.de regul.iur.lib.vj. videtur ponere idem. Dicit enim quod regulariter duo teſtes ſufficiunt, excipit, quando contractus fit in ſcriptis ab imperito literarum in ciuitate ꝛc. Sed quando fit ſine ſcriptis, nullam exceptionem facit. Tu dicas, vt ſaluemus inſtrumentata, que quotidie
a fiunt, quod † in numero dictorum trium teſtium connumeretur tabellio, ſecundum quod gloſſ. dicit in precedenti membro, vbi requiruntur quinque teſtes. Si vero contractus fiat in rure, rema-
b net in eo incorrecta [b]. l.C. ❡ † Quero de comparatione inſtru-
3 mentorum, ad quod inſtrumentum fiat comparatio, de quo dice-
4 mus in l.comparationes, ꝛ aut. ibi poſita. j.de fid.inſtru. ❡ † Quero, quando cõtractus dicatur celebrari in ſcriptis. Reſpon. quando hoc agitur vt in ſcriptis celebratur, vt dicit gloſſ.

ADDITIONES.

a ALEX. ❡Sed nouo iure. Iſta auth.de conſuetudine non ſeruatur in publico inſtrumento, in quo ſufficiunt duo teſtes, ſed ſolum ſeruabitur in chirographo. ꝛ priuata ſcriptura, ſecũdum Iac. de Bel. in l.fin. facit quod idem not. in l.neque, ad Velleia.

b ALEX. ❡Incorrecta. Vide gloſſ. magiſtram in corpore de fide inſtru.§.fin.

De ſuffragio. Rubr. III.

❡Continua vt in gloſſa.

LEX VNICA.

a **Si quis deſideria.** Salariũ aduocato [a] promiſſum condictione ex hac l.petitur, ꝛ ſi res mobiles pro ſalario tradant, traditio ſola ſufficiet. Sed ſi immobiles, debet cõtractus in ſcriptis celebrari, ꝛ vera traditio ſequi. Et ſi aduocatus inuaſerit, reſtituet, ꝛ actione priuabitur, hoc dicit. Diuiditur in quatuor partes. Primo, quando ſalarium promittitur. Secundo quando traditur pro ſalario res mobilis. Tertio quando res immobilis. Quarto, quando aduocatus inuadit indebite. Secunda ibi, ſed ſi quid eo nomine. Tertia ibi, quod ſi predia. Quarta ibi, quod ſi quis, propter hanc vltimam partem, que ponit aduocatum violentum, Rof. ponit iſtam conſtitutionem inter conſtitutiones, que puniunt violentos, ꝛ ibi eam totam commentatur. ❡Opp. quod imo petendum ſit certi condictione ex ſtipulatu, vt inſtit.de verb. oblig. in princ. Solu. Diſtingue vt hic in j.gloſſ. Circa hanc legem gl. querit multas queſtiones, ꝛ omnes melius determinat pro aduocato, ꝛc. licet in quibuſdã reprobetur per doct. in quo non curo multum inſiſtere, ideo dic, vt in gl. ꝛ per Cy. ꝛ Rof. in ſuis libel. ꝛc.

ADDITIO.

a ALEX. ❡In l.j. Sed quando debet ſolui ſalarium aduocato, vide in l.archiatri, ꝛ ibi Bart. C.de profeſ. ꝛ medi.lib.x. quia donec lis pendet, non debet ſolui. per Bartol. late in l.j.§.diuus.de var. ꝛ extraord.cog.

De prohibita ſequeſtratione pecuniæ. Rub. IIII.

LEX VNICA.

a **Quoties.** [a] Sequeſtratio regulariter eſt prohibita, hoc dicit. ❡Oppo. de l.ſi fideiuſſor.§.fi.ff. qui ſatiſ.cog. Iſta eſt regu-
* la *, quod ſequeſtratio [b] eſt prohibita, fallit in ca-
b ſibus qui hic no. in gl. quam vide, ꝛ ſigna. ❡Quero, video quod eſt prohibita ſequeſtratio. ſed pone quod ego volo quod non ſequeſtretur, ex quo non poteſt fieri, ſed volo quod ſcribantur que res ſint in domo, ꝛ qui fructus percipiantur in domo, vt poſſint res facilius probari. certe iſta deſcri-
c ptio permittitur [c], licet non ſequeſtratio [d]. Text. eſt no. in l.j.§.pe. ff.de ven.in poſ.mit. licet in contrarium faciat. l.defenſionis facultas. j.de iur.fiſ. dic, vt dixi in d.§.pe. ❡Querit gl. vtrũ quando res ſequeſtrãtur, perdatur poſſeſſio. Gl. dicit, quod ſic, vt in l.intereſſe. ff.de acqui.poſſ. Examina hoc vt ibi plene dixi. ꝛ per Cy. hic, ꝛc.

ADDITIONES.

a ALEX. ❡Quoties. Et adde quod ſicut rerum mobilium fit ſequeſtratio quandoq;, vt hic, ita etiam iſtis caſib. poterit interdici alienatio immobilium. in l.de pollicitationi. ff.de pollici. ꝛ adde ſecundum Bart. in l.fin.de edi.diui Adr.tol. quod tenet ſequeſtratio poſſeſſionis, cum duo veniant ad arma, ꝛ mãdatur vtriq; ne accedant ad poſſeſſionẽ ſine licentia iudicis. Et de materia vide Anto. de But. in c.ij.de eo qui mit. in poſſ. cauſa rei ſer. ꝛ adde quod dixi ſ.ad Bar. in l.ſed ꝛ ſi vſuſfru.§.ſi inter duos.de vſufru. ꝛ gl. in c.dilectus.de ſequeſtra.poſſ. ꝛ ſpe. in titu.de expen.§.poſtremo. per totum. ꝛ dicit Bar. per gl. in l.j.j.de fer. quod ſemper valet ſequeſtratio cõmiſſa propter ſuſpicionẽ, niſi ſatiſdaretur, quod tenet Bald. in l.ſi.ſ.vbi in rem actio. etiam in loco vbi quis ſortitur forum.